קלתיה כיון דאיתחזק בבי דינא איבעיא קלתיה לא אמרינן איתיביה רבא לרב נחמן (א)[א]סימפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו אין עליו עדים (א) [ב]ויצא מתחת ידי שליש או [ג]שיצא אחר חיתום שטרות כשר אלמא שליש מהימן תיובתא דרב נחמן [ד](תיובתא) כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן לעולם מביא ראיה וסותר עד שיסתתם טענותיו ויאמר קרבו פלוני ופלוני והעידוני הא גופא קשיא אמרת יסתתם טענותיו אתאן לרבנן והדר אמרת קרבו איש פלוני ופלוני והעידוני אתאן לרשב"ג וכי תימא כולה רשב"ג ופרושי קא מפרש מאי עד שיסתתם טענותיו עד שיאמר קרבו פלוני ופלוני והעידוני והא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליאל [ג]במשנתינו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה אלא כי אתא רב שמואל בר יהודה א"ר יוחנן [ו]לעולם מביא ראיה וסותר עד שיסתתם טענותיו ויאמרו לו הבא עדים ואומר אין לי עדים הבא ראיה ואומר אין לי ראיה [ה]אבל באו עדים ממדינת הים או שהיתה דיסקיא של אביו מופקדת ביד אחר הרי זה מביא ראיה וסותר כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן התוקף את חבירו בדין אחד אומר נדון כאן ואחד אומר נלך למקום הוועד כופין אותו וילך למקום הוועד אמר לפניו רבי אלעזר רבי מי שנושה בחבירו מנה יוציא מנה על מנה אלא כופין אותו ודן בעירו איתמר נמי א"ר ספרא [ד](אמר רבי יוחנן) [י]שנים שנתעצמו בדין א' אומר נדון כאן ואחד אומר נלך למקום הוועד כופין אותו ודן בעירו ואם הוצרך דבר לשאול כותבין ושולחין ואם אמר כתבו ותנו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונותנין לו [י]והיבמה הולכת אחר היבם להתירה עד כמה אמר רבי אמי [ח]אפילו מטבריא לצפורי אמר רב כהנא מאי קרא [1]וקראו לו זקני עירו ולא זקני עירה אמר אמימר הילכתא כופין אותו וילך למקום הוועד א"ל רב אשי לאמימר והא אמר רבי אלעזר [ט]כופין אותו ודן בעירו הני מילי היכא דקאמר ליה לוה למלוה [ס]אבל מלוה [2]עבד לוה לאיש מלוה שלחו ליה למר עוקבא לדויו ליה כבר בתיה שלם עוקבן הבבלי קבל קדמנא ירמיה אחי העביר עלי את הדרך ואמרו לו השיאוהו ויראה פנינו בטבריא הא גופא קשיא אמרת אמרו לו אלמא דיינוה אתון השיאוהו ויראה פנינו בטבריא אלמא שדרוהו הכא אלא הכי קאמרי אמרו (ב) ליה דיינו אתון אי ציית ציית ואי לא השיאוהו ויראה פנינו בטבריא רב אשי אמר דיני קנסות הוה [ע]ובבבל לא דיינו דיני קנסות והא דשלחו ליה הכי כדי לחלוק כבוד למר עוקבא:

הדרן עלך זה בורר

וכיון דאיתחזק בבי דינא. פי' הקונטרס שכתוב בו הנפק וקשה דמכל מקום ניהמנה במיגו דאי בעי קלתיה וי"ל דאיתחזק בבי דינא שלאוהו בידה כי ההוא דשילהי מי שמת (ב"ב דף קנט:) שהוחזק כתב ידו בבית דין: **סמפון** שיש עליו עדים. פ"ה שובר ויוצא מתחת ידי לוה כמשפטו ור"ת פירש דכיד הלוה קרוי שובר וכשהוא יוצא מתחת ידי המלוה קרוי סמפון ויתקיים בחותמיו היינו דשיילינן לסהדי אי פריע אי לא פריע כדאיתא שילהי פ"ק דב"מ (דף ז:): **אין** עליו עדים ויוצא. השטר והסמפונות מתחת ידי שליש כשר משמע ליה אפילו איתחזק דומיא דיוצא אחר חיתום שטרות. א"נ יש לפרש לאו דאין עליו עדים כלל אלא יש עליו עדים ולא ידעי אי פריע אי לא פריע ויוצא הסמפונות מתחת ידי שליש: (ו)**ויוציא** מנה על מנה. מכאן למתחייב בדין דלא משלם לאידך יציאותיו אע"פ שמזקיקו לילך לו לדון בעיר אחרת: **ואם** אמר כתבו ותנו לי מאיזה טעם כו'. דוקא היכא דנתעצמו לדון כו' וכפו אותו לדון כאן אבל בעלמא לא וכן משמע באיזהו נשך (ב"מ דף סט. ושם) גבי תרי כותאי דעבוד עיסקא דא"ל מוינא דכל כתר דידי קאזיל מר וקאמר כי האי ודאי צריך לאודועי מיהא יש לדחות דהכי קאמר כי האי ודאי צריך לאודועי אע"פ שאין שואל מאיזה טעם נתחייב צריך לאודועי אבל בעלמא אי שאיל אין אי לא לא: **אי** ציית. אין לפרש אי לא ציית שלא תוכלו לכופו דכ"ש שלא יוכל נשיא לכופו דהכא (ה)שכבר והתם מתוקק ומר עוקבא ריש גולה הוה אלא מפר"ת אי לא ציית כגון דאמר לב"ד הגדול קאזילנא:

הדרן עלך זה בורר

קלפיה. שרפתו הלכך מה לה לשקר: **דאיתחזק בבי דינא.** שכתוב בו הנפק לא אלימא איהי לאפקועי מעשה ב"ד: **סימפון.** שובר ויצא מתחת יד לוה כמשפטו: **יתקיים.** (ג) השטר בחותמיו יעידו עדים על חתימות ידיהן וכשר: **אין עליו עדים.** והרי הוא יוצא מתחת יד שליש ולא מתחת יד הלוה הואיל ושניהם מודים שזה מינהו להיות שליש ביניהם כשר: **או שיצא אחר חיתום שטרות.** בתוך שטר המלוה נכתב השובר תחת העדים כשר שהרי המלוה עצמו מוחזק בשטרו ואי לאו דפרעיה לא הוה שביק למיכתב תברא בגוויה: **עד שיסתתם טענותיו.** משמע שאמר בבית דין אין לי לא עדים ולא ראיה וחזר ואמר קרבו פלוני ופלוני שהיו מזומנין שם ומתחילה סותם טענותיו לומר אין לי: **הא גופא קשיא.** יסתתם טענותיו משמע מכיון שיסתתמו שוב אין מביא ראיה ואפילו מצאה לאחר זמן כרבנן והדר קתני קרבו דמשמע דהאי הוא דלא מייתי דאפי' רשב"ג מודה בו אבל מצאה לאחר זמן מייתי כרבן שמעון: **ואמר אין לי עדים.** ואפילו מצאן לאחר זמן אינו סותר כרבנן: **דסקיא.** שק של עור שהיו שטרותיו של אביו מונחין בו: **התוקף את חבירו בדין.** בעל דין קשה ומטריח את חבירו ואין רוצה חבירו לדון כאן אלא למקום וועד תלמידי חכמים הרבה שיהא זה בוש מהם: **נתעצמו.** שנעשו קשין זה לזה: **אפילו מטבריא לציפורי.** אע"פ שישיבת טבריא גדולה משל ציפורי הלך אחריו לציפורי: **והאמר רבי אלעזר.** והא מוינן דפליג עלה ר' אלעזר לעיל ויהיב טעמא למילתיה (ד) דמסתבר טעמא: **היכא דקאמר לוה.** נלך למקום הוועד כופין אותו וידון כאן ולא יוציא זה מנה על מנה: **מר עוקבא** אב ב"ד הוה במסכת שבת בבמה בהמה יוצאה (דף נה.): **לדויו ליה כבר בתיה.** כמשה שהוא בן בתיה למי שמקרין עור פניו כמשה רבינו שגידלתו בתיה בת פרעה. לשון אחר כבר ביתיה כמשה שהוא בן בית דכתיב (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא. לדויו ליה על שם שהיה חכם וכתיב (קהלת ח) חכמת אדם תאיר פניו. ומצאתי בספר הגדה שהיה מר עוקבא בעל תשובה שנתן עיניו באשה אחת והעלה לבו טינא ונפל בחולי ואשת איש היתה לימים נצרכה ללות ממנו ומתוך דוחקה נתרצית לו וכבש יצרו ופטרה לשלום ונתרפא וכשהיה יוצא לשוק היה נר דולק בראשו מן השמים ועל שם כך קרי ליה ר' נתן צוציתא במסכת שבת (דף נו:) הכא נמי להכי כתבו ליה הכי על שם האור שהיה זורח עליו: **עוקבן הבבלי קבל קדמנא.** צועק לפנינו ואמר ירמיה אחי העביר עלי את הדרך איבד ממני דרך בני אדם שסירסו כך שמעתי. וי"א העביר עלי את הדרך לא נהג עמי כשורה ועל עסקי ממון היה צועק: **אמרו לו.** לירמיה להתפייס עמו: **השיאוהו ויראה פנינו בטבריא.** הכריחוהו והזקיקוהו לבוא כאן לדון עמו: **דיני קנסות.** אלהים כתיב בהן (שמות כב) ובעינן סמוכין ובבבל אין סמיכה כדאמרינן בפרק קמא (דף יד.):

הדרן עלך זה בורר

עין משפט נר מצוה

קג א מיי' פט"ז מהל' מלוה הלכה ט סמג עשין צד טור שו"ע ח"מ סי' סה סעיף יח:
קד ב מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף יט:
קה ג מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף כ:
קו ד ה מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה ז ח סמג עשין צז טוש"ע ח"מ סי' כ:
קז ו מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין צז טוש"ע ח"מ סי' י"ד סעיף א:
קח ז ח מיי' פ"ד מהל' יבום הלכה א סמג עשין נג טוש"ע אה"ע סי' קסו סעיף א [וברב אלפס עיד ביבמות פי"ב דף לט:]:
קט ט מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה ז סמג עשין צז טוש"ע ח"מ סי' יד סעיף א:
קי י מיי' פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח סמג שם טוש"ע ח"מ סי' א סעיף א:

רבינו חננאל

איבעיא קלתיה. ואותיב עליה רבא מיהא סימפון שיש עליו עדים פי' זה הסימפון שובר יתקיים בחותמיו. אין עליו עדים אבל יוצא השטר מתחת ידי שליש או שיוצא סימפון כתוב בשטר אחר חיתום שטרות כשר. וזה מפורש בסוף פרק שנים אוחזין בטלית אלמא שליש מהימן ועלתה בתיובתא לרב נחמן וקיי"ל שהשליש נאמן וכן הלכה ואסקה לשמעתא משמיה דר' יוחנן לעולם מביא ראיה וסותר עד שיסתתמו טענותיו. כיצד אמרו לו הבא עדים אמר אין לי עדים הבא ראיה אמר אין לי ראיה בטלו ראיותיו. אבל אם באו לו עדים ממדינת הים או שהיתה דסקיא של אביו מופקדת ביד אחרים הרי זה מביא וסותר. א"ר יוחנן שנים שנתעצמו בדין אחד אומר נידון כאן ואחד אומר נלך לבית הוועד אם המלוה אומר כך שומעין לו. ואם הלוה אומר כך [אין] שומעין לו דא"ר אלעזר הנושה בחבירו מנה יוציא מנה על מנה כלומר יוציא הוצאות בדרך עד שילך [לבית] הוועד מנה אחר. אלא כופין ללוה ודן בעירו. ואם הוצרך הדבר לישאל כותבין ושומעין מבית הוועד ואם אמר כתבו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונותנין לו. וכן אמר אמימר הלכתא כופין הלוה והולך לבית הוועד אם אמר מלוה נלך לבית הוועד מאי טעמא עבד לוה לאיש מלוה. אבל אמר לוה הכי לא משגחינן ביה אלא כופין אותו ודן בעירו א) (מ"ש הא דר' אלעזר) והיבמה הולכת אחרי היבם להתירה שנא' וקראו לו זקני עירו ולא עירה: א"ר אמי אפי' מטבריא לציפורי היא הולכת אחריו: שלחו ליה למר עוקבא לדויו ליה כבר בתיה שלם. פי' לדויו ליה כמו משה רבינו דכתיב ביה כי קרן עור פניו. וכתיב ביה בכל ביתי נאמן הוא. וי"א בן בתיה בת פרעה מפני שגידלתו. ירמיה אחי העביר עלי את הדרך. יש מי שמפרש העביר עלי דרך בני אדם וחבל בי הכה ופצוע. שהן דיני קנסות שלא יתכן לדונן אלא בארץ ישראל ומפני מה כתבו לו אמרו כלומר אמרו לו הדין שם ואי צאית צאית ואם לאו השיאוהו כופהו ויעלה אצלנו בטבריא מפני כבודו שלחו לו כך: **ירושלמי** כל זמן שמביא ראיה סותר את הדין ר' אילא ור' זירא חד אמר עד שיבטל ראיותיו וחד אמר עד שיכפור בראיותיו ר' לוי הוה ליה דין עם חד בר נש על עסק בתים והוו דיינין קומי ר' אלעזר לאחר שנגמר הדין הביא ראיה אתא שאל לר' יוחנן א"ל כל זמן שהוא מביא ראיה הוא סותר את הדין ואפילו אתעביד ליה גזר דין: **תוספתא** יש לך עדים או ראיה ואמר אין לי אלא אלו לאחר זמן מצא עדים או ראיה אין מקבלין ממנו עד שיביא ראיה שלא היה יודע בהן לעולם אין העדים יכולין לחזור בהן משתחקר עדותן בב"ד וכו'. עד אם לא יגיד ונשא עונו כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד: הדרן עלך דיני ממונות

מסורת הש"ס

א) ב"מ כח., ב) רש"ל מ"ז, ג) ב"ק סט. ב"ב קעד. כתובות עז. גיטין לח. עה. [ב"מ לח: בכורות לד.], ד) רש"ל מ"ז, ה) [לעיל כג: ע"ש היטב], ו) [כ: וע"ע תוס' שם ד"ה סמפון], ז) רש"ל מוחק כל הדיבור [אולם הבעל פסקי תוס' ציין עליו], ח) [לעיל ה.],

תורה אור השלם

1. וְקָרְאוּ לוֹ זִקְנֵי עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ: דברים כה ח
2. עָשִׁיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לֹוֶה לְאִישׁ מַלְוֶה: משלי כב ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' ויוצא מתחת ידי שליש או שיוצא: (ב) שם אמרו לו דייני אתון: (ג) רש"י ד"ה יתקיים השובר בחותמיו: (ד) ד"ה והאמר וכו' ומסתבר טעמא:

מוסף רש"י

סימפון שיש עליו עדים. בעדי קיום מוקמינן לה, יתקיים בחותמיו. ואפילו יוצא מתחת ידי מלוה כשר (ב"מ כא:). אין עליו עדים. עדי קיום, אבל עדים חתומים עליו (שם). ויוצא מתחת ידי שליש. שאין הלוה מוציאו ולא המלוה אלא שליש שביניהם נאמן (שם).

הדרן עלך זה בורר

א) אולי צ"ל וכמו שאמר ר"א.